

Eljárási illeték a NAV eljárásaiban 2021

Ebben az információs füzetben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) különböző eljárásaiban fizetendő illetékekről és az illetékmentesség eseteiről, feltételeiről olvashat.

Tartalomjegyzék

1. Általános tudnivalók	2
2. Az alapeljárás illetéke	2
3. Igazgatási szolgáltatási díjak az adóigazgatási eljárásokban.....	2
4. Egyéb eljárásért fizetendő díj.....	3
5. A fellebbezés illetéke	3
6. A felügyeleti intézkedés illetéke	6
7. Illeték a végrehajtási eljárásban	6
8. Az illeték megfizetési módja	7
9. Közteherfizetés (illeték, igazgatási szolgáltatási díj) alóli mentesség az adóigazgatási eljárásokban.....	9
10. Költségmentesség az adóigazgatási eljárásokban.....	10
11. Az adóigazgatási jogorvoslati eljárások illetékének visszatérítése	13

1. Általános tudnivalók

Az adóigazgatási eljárás **kérelemre** vagy **hivatalból** indul¹. Az adóigazgatási eljárásnál megkülönböztetünk:

- **elsőfokú** eljárást, azaz alapeljárást,
- **másodfokú** eljárást, azaz fellebbezési eljárást és
- **rendkívüli jogorvoslati** eljárást, azaz felügyeleti intézkedéssel kapcsolatos eljárást.

A másodfokú és a rendkívüli jogorvoslati eljárás együttesen: **jogorvoslati eljárás**.

Az **adóigazgatási eljárási illeték tárgya** a jogorvoslati eljárás, nevezetesen

- a fellebbezési és felügyeleti intézkedés iránti kérelem, illetve
- a végrehajtási kifogás elbírálásával kapcsolatos

eljárás.

2. Az alapeljárás illetéke

2021. január 1-jén megszűnt az elsőfokú közigazgatási eljárásért általánosan fizetendő illeték.² Ennek megfelelően az **elsőfokú adóigazgatási eljárásban sem kell illetéket fizetni.**

3. Igazgatási szolgáltatási díjak az adóigazgatási eljárásokban

Az adóigazgatási eljárásban **3000 forint igazgatási szolgáltatási díjat** kell fizetni az adóazonosító jelet igazoló hatósági igazolvány kiadásáért, ha az új igazolvány kiadása:

- elvesztés,
- megsemmisülés
- vagy megrongálódás miatt

válik szükségessé.

Nem kell igazgatási szolgáltatási díjat fizetni az eltulajdonított igazolvány helyett kiállított új igazolvány után.³

¹ Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (Air.) szerint.

² Kizárólag az Itv. 1. mellékletében meghatározott eljárásokért kell az ott meghatározott mértékű az illetéket fizetni.

³ A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 10. §-a. (Az adókártya kiadását a 'T34-es számú nyomtatványon lehet kérni.)

Igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni az ingatlanok forgalmi értékeinek adatszolgáltatása után is. Ezt a NAV kérelem alapján teljesíti az ingatlanok forgalmi értékének megállapításához szükséges adatokat tartalmazó nyilvántartásból.⁴

4. Egyéb eljárásért fizetendő díj

A NAV által kérelemre lefolytatott szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás és az előzetes konzultáció szintén díjköteles.⁵

A kérelem és az előzetes konzultáció díját a NAV Szokásos piaci ár megállapítás díja bevételi számlára kell megfizetni, melynek száma: 10032000-01076143.⁶ A kérelmet az 'APIAC nyomtatványon kell a NAV-hoz benyújtani.

A szokásos piaci ár megállapítására irányuló eljárás díja **annyiszor 2 000 000 forint, ahány oldalú eljárást kezdeményeztek.** A díjra részletfizetés vagy fizetési halasztás nem engedélyezhető. **Meghosszabbítás és módosítás** iránti eljárásban a díj összege az eredeti eljárásban lerótt díj **50 százaléka.**

Ha a NAV a kérelmet elutasítja, illetve azt az adózó visszavonja, **a NAV a befizetett díj 85 százalékát** – az elutasító, vagy megszüntető végzés véglegessé válását követően – haladéktalanul **átutalja** az adózó által megjelölt számlára.

Ha az adózó a NAV felhívására a kérelem elutasításának terhe mellett vállalja az eljárás során felmerült költségtöbblet megtérítését, a NAV **tételes kimutatással**, különösen a ráfordított munka-, szakértői, illetve egyéb, az eljárás érdekében felmerült összes költség elkülönített feltüntetésével állapítja meg végzésben az adózó által fizetendő költségtöbbletet.⁷

Az **előzetes konzultáció** díja konzultációnként 500 000 forint.⁸

5. A fellebbezés illetéke

Az **elsőfokú adóigazgatási határozat elleni fellebbezés előterjesztésekor** illetéket kell fizetni⁹.

⁴ Art. 131. § (23) bekezdése és az ingatlanok forgalmi értékeinek szolgáltatási rendjéről és az adatszolgáltatás igazgatási szolgáltatási díjáról szóló 33/2007. (XII. 23.) PM rendelet. Az igazgatási szolgáltatási díjat a NAV illetékes megyei adó- és vámigazgatósága gazdálkodási számlájára kell megfizetni, az igénylésre rendszeresített űrlap IG01.

⁵ Art. 175. §-a.

⁶ Adóig. vhr. 116. § (1) bekezdése.

⁷ Art. 175. § (1) bekezdése, Adóig. vhr. 116. § (2)-(3) bekezdése.

⁸ Art. 175. § (3) bekezdése.

⁹ A fellebbezési eljárás illetékének mértékét az Itv. 29. § (2) bekezdése határozza meg attól függően, hogy az eljárás tárgyának értéke pénzben megállapítható-e vagy sem.

Ha a fellebbezési eljárás tárgyának értéke

- **pénzben megállapítható**, akkor a fellebbezéssel érintett, vagy a vitatott összeg **minden megkezdett 10 000 forintja után 400 forint** illetéket kell fizetni, de legalább 5000 forintot és legfeljebb 500 000 forintot,
- **pénzben nem állapítható meg**, tételes illetéket kell fizetni, melynek mértéke **5000 forint**.¹⁰

A gazdálkodó szervezet – ide nem értve az egyéni vállalkozót – által a NAV-nál kezdeményezett **fizetési könnyítésre, adómérséklésre irányuló fellebbezés** illetéke

- ha a fellebbezés tárgyának értéke **pénzben megállapítható**, a fellebbezéssel érintett vagy vitatott összeg **minden megkezdett 10 000 forintja után 400 forint**, de legalább 15 000 forint, legfeljebb 500 000 forint,
- ha **pénzben nem állapítható meg**, a fellebbezés illetéke **15 000 forint**.¹¹

Értékhez igazodó fellebbezési illetéket kell fizetni például az alábbi másodfokú adóigazgatási eljárásokban:

- **adófizetési kötelezettséget** megállapító határozat elleni fellebbezés,
- **mulasztási bírságot** kiszabó határozat elleni fellebbezés,
- **adómérséklési/elengedési** ügyben hozott határozat elleni fellebbezés,
- **fizetési halasztást, valamint részletfizetést pótlékkötelelesen engedélyező határozat** ellen benyújtott fellebbezésnél, ha a fellebbezés a pótlék összegére irányul.

Az **értékhez igazodó eljárási illeték alapja** az adóigazgatási eljárásban az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke.¹² Ez azt jelenti, hogy a fellebbezés benyújtásának időpontjában megállapítható érték, vagyis a fellebbezésben vitatott vagy a fellebbezéssel érintett érték **eltérhet az alapeljárásban szereplő értéktől**, különösen:

- utólagos adómegállapítás esetén, ha csak a késedelmi pótlék és a bírság vitatott, a jogorvoslati illeték alapja a **vitatott összeg**;
- ha az adókülönbözet, adóhiány jogszerűsége (az adóigazgatási megállapítás jogalapja) vitatott, a **megállapított adókülönbözet** (adóhiány) után kell a fellebbezési illetéket leróni;
- ha az adózó az adókülönbözet, adóhiány összegét vitatja, továbbá kéri a bírság és a késedelmi pótlék törlését is, a fellebbezéssel érintett fizetési kötelezettség összegébe, azaz **a jogorvoslati illeték alapjába nem számít bele** az adóhiány (adókülönbözet) után járulékosan megállapított **adó bírság és késedelmi pótlék összege**;

¹⁰ Itv. 29. § (2) bekezdése.

¹¹ Itv. 29. § (2) bekezdése.

¹² Itv. 30. §.

- a megállapított **késedelmi pótlék** a fellebbezési illeték alapja, ha a késedelmi pótlékfizetési kötelezettséget az adózó fellebbezésében az eredeti esedékességtől eltérő időpontra kéri meghatározni.¹³

Ha a vitatott összeget a fellebbező fél kérelmében pontosan nem jelöli meg, a fellebbezési eljárásban a fellebbezésre irányadó teljes összeg, tehát a kérelem alapjául szolgáló adó, pótlék, illetve bírság teljes összege az illeték alapja.

Adómérséklésre, elengedésre irányuló eljárásban – a természetes személy és az egyéni vállalkozó adómérséklési eljárását is ideértve – az eljárás tárgyának értékéhez igazodó **fellebbezési illetéket** a fellebbezés tartalmától függően, az alábbiak szerint kell megállapítani:

- adó elengedésére, mérséklésére irányuló kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezéskor **a teljes elengedni kért összeg** az illeték alapja,
- az adó elengedése iránti kérelemnek részben helyt adó határozat elleni fellebbezéskor **a vitatott összeg** az illeték alapja,
- adómérséklés iránti kérelmet elutasító határozat elleni fellebbezésnél **az elengedni kért összeg** az illeték alapja;
- adómérséklés iránti kérelemnek részben helyt adó határozat elleni fellebbezés esetén **a kért és a törölt összeg közötti különbözet** az illeték alapja.

Fizetési könnyítés iránti eljárásban a fellebbezési illeték a fellebbezés tartalmától függően szintén **értékhez igazodó**. A fizetési halasztást, illetőleg részletfizetést pótlékköteles engedélyező határozat ellen benyújtott – a pótlék jogszerűsége vagy összegszerűsége vitató – fellebbezés esetén **az illeték alapja a pótlék teljes összege**.

A fellebbezési eljárás tárgyának, értékének az illetékfizető általi olyan megváltoztatása, amely miatt a lerótnál kisebb összegű illetéket kellene fizetnie, az illetékfizetési kötelezettségre nincs hatással. Ilyen esetben **az illeték visszatérítésének nincs helye**¹⁴.

Tételes mértékű, azaz 5000 forint összegű fellebbezési illetékfizetési kötelezettség alá esnek például:

- **számveteli hiányossággal** kapcsolatos megállapítások sérelmezése, ha nem szabtak ki emiatt mulasztási bírságot,
- **a rendelkező nyilatkozatok teljesítését érintő jogvitával** kapcsolatos másodfokú eljárások,
- az adóregisztrációs eljárásban az **adószám megállapításának megtagadása**,

¹³ Art. 209. § (2) bekezdése.

¹⁴ Az Itv. 30. § (3) bekezdése értelmében.

- természetes személy – ideértve az egyéni vállalkozó – **fizetési halasztás, valamint részletfizetés** iránti kérelmét elutasító, illetve annak részben vagy egészben helyt adó **határozat elleni fellebbezés.**

A végzés ellen benyújtott fellebbezésért – az Itv. eltérő szabályának hiányában – **3000 forint** illetéket kell fizetni.¹⁵ Ha a végzés csak a határozat vagy az eljárást megszüntető végzés_elleni fellebbezéssel együtt támadható meg, és **az ügyfél a határozat elleni fellebbezésben a végzést is megtámadja, akkor csak a határozat elleni fellebbezés illetékét kell megfizetni.** Ha a kérelem több határozat vagy önálló fellebbezéssel támadható végzés ellen irányul, az illetéket úgy kell fizetni, mintha **minden határozat ellen külön-külön** kezdeményezték volna az eljárást.

6. A felügyeleti intézkedés illetéke¹⁶

Ha egy ügyben az eljáró adóhatóság **határozata**, önálló fellebbezéssel megtámadható **végzése** (intézkedése)

- **jogszabálysértő**, vagy
- **meghozatalára** (intézkedésre) jogszabálysértő módon **nem került sor**,

a felettes adóhatóság kérelemre vagy hivatalból, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve a NAV-ot irányító miniszter hivatalból **felügyeleti intézkedést tesz.**

A felettes adóhatóság, az adópolitikáért felelős miniszter, illetve a NAV-ot irányító miniszter **nem tehet felügyeleti intézkedést**, ha az adóhatóság döntését, illetve döntésrészét közigazgatási bíróság már elbírálta.

A **hivatalból indult** felügyeleti intézkedés **illetékmentes**, az **adózó által** előterjesztett kérelemért az 5. pontban leírtaknak megfelelő – **illetéket kell fizetni.**¹⁷

7. Illeték a végrehajtási eljárásban¹⁸

A NAV végrehajtási eljárásairól a 2017. évi CLIII. törvény (Avt.) rendelkezik.

A végrehajtási eljárásban a **NAV**, illetve az **önálló bírósági végrehajtó törvénysértő intézkedése** vagy intézkedésének elmulasztása ellen

- az adós,
- a behajtást kérő,

¹⁵ Itv. 29. § (4) bekezdése.

¹⁶ Air. 128. §.

¹⁷ Itv. 29. § (3) bekezdése.

¹⁸ Itv. 29. § (5) bekezdése.

- a behajtást kérő hatóság, illetve az,
- akinek a végrehajtás jogát vagy jogos érdekét sérti,

15 napon belül a végrehajtást foganatosító elsőfokú adóhatóságnál **végrehajtási kifogást terjeszthet elő.**¹⁹

A végrehajtási kifogás **illetéke 5000 forint.**

A végrehajtási kifogás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezés után 10 000 forint eljárási illetéket kell fizetni.

8. Az illeték megfizetési módja

A közigazgatási hatósági eljárási illetéket az eljárás kezdeményezésekor **annak kell megfizetnie, aki az eljárás megindítását kéri.** Az, aki az eljárást igénybe veszi, állampolgárságtól függetlenül illetékfizetésre kötelezett, kivéve, ha nemzetközi szerződés eltérően rendelkezik.

Ha egy beadványban több kérelmet terjesztenek elő, **az eljárási illetéket kérelmenként kell megfizetni.** Ha a kérelem több határozat vagy önálló fellebbezéssel támadható végzés ellen irányul, az illetéket úgy kell fizetni, mintha minden döntés ellen külön-külön kezdeményezték volna az eljárást.²⁰

A NAV-nál indított, az adóhatóság határozata, végzése és végrehajtási cselekménye ellen kezdeményezett **jogorvoslati eljárás illetékét a 10032000-01076064 számú, NAV eljárási illetékhez kapcsolódó befizetések bevételi számlára kell megfizetni.**

Az adóazonosító jelet igazoló új hatósági igazolvány kiadásával kapcsolatban fizetendő **igazgatási szolgáltatási díjat a 10032000-01079074 a NAV adókártya kiadáshoz kapcsolódó igazgatási szolgáltatási díj bevételi számlára kell megfizetni.**

Elektronikusan kezdeményezett eljárásban az eljárási illetéket az eljárás megindítása előtt, banki átutalással vagy az Elektronikus Fizetési és Elszámolási Rendszeren (EFER) keresztül kell megfizetni. Ha az illetéket banki átutalással fizetik, az átutalás közlemény rovatában az ügyfél nevét, lakcímét vagy székhelyét, illetve – ha az ismert – az ügyszámot kell feltüntetni.

Ha az illetéket a kérelem előterjesztése előtt nem fizették meg, akkor **legkésőbb az ügyszámot megismerését követő munkanapon kell megfizetni.**²¹

¹⁹ Avt. 24. § (1) bekezdése.

²⁰ Itv. 31. § (3), 31. § (6) bekezdése.

²¹ Itv. 73. § (3), 73. § (6) bekezdése.

A pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózók a NAV-nál fennálló fizetési kötelezettségüket

- belföldi pénzforgalmi számlájukról átutalással vagy
- az EFER-hez csatlakozott pénzforgalmi szolgáltató házibankfelületén átutalással,
- a NAV-ügyfélszolgálatokon bankkártyával (POS) vagy
- internetes bankkártyás (VPOS) fizetéssel

teljesíthetik.

A pénzforgalmi számla nyitására nem kötelezett adózók a NAV-nál fennálló fizetési kötelezettségüket

- belföldi fizetési számláról átutalással,
- vagy készpénzáttutalási megbízással, vagyis csekken
- a NAV-ügyfélszolgálatokon bankkártyával (POS) vagy
- internetes bankkártyás (VPOS) fizetéssel

teljesíthetik.²²

Ha az adózó **több illetékköteles kérelmet nyújt be**, de csak részben fizeti meg az eljárási illetéket, a befizetést az **esedékesség sorrendjében kell elszámolni**, és a meg nem fizetett illetéket az adózó adószámláján továbbra is elő kell írni.²³

A NAV az illetékköteles kérelem beérkezésének megfelelően, kötelezettségként előírja a fizetendő eljárási illeték összegét az adózó adószámláján.²⁴ **Az illeték befizetését a kérelem beérkezésétől számított 10. munkanapon ellenőrzi.**

Ha a NAV észleli, hogy **az eljárási illetéket nem, vagy nem teljes összegben fizették be**, a hiányzó illeték összegét, a mulasztási bírsággal együtt határozatban közli az adózóval, azzal, hogy ha fizetési kötelezettségének a határozat közlésétől számított 8 napon belül eleget tesz, akkor a mulasztási bírságot nem kell megfizetnie.²⁵

Ha az eljárás kezdeményezésekor fennálló illetékfizetési kötelezettségét az adózó felhívás ellenére

- egyáltalán nem, vagy
- nem teljes mértékben, vagy
- nem a megszabott határidőre teljesítette,

²² Adóig. vhr. 20. § (3) bekezdése és 58. § (1)-(3) bekezdése.

²³ Art. 71. §.

²⁴ Az eljárási illetékek megfizetésének és a megfizetés ellenőrzésének részletes szabályairól szóló 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet.

²⁵ Itv. 73. § (3) bekezdés, 44/2004. (XII. 20.) PM rendelet 5. §.

akkor a fizetendő illetéken felül **késedelmi pótlékot** kell fizetnie.

Ilyenkor a NAV a kötelezettség megszegése miatt

- a természetes személy adózót 200 ezer forintig,
- a nem természetes személy adózót 500 ezer forintig

terjedő **mulasztási bírsággal** sújthatja.²⁶

A meg nem fizetett eljárási illetéket és mulasztási bírságot az illetékes NAV-igazgatóság hajtja be az Art.-ben foglalt rendelkezések szerint. Adóügyekben az eljárási illeték megfizetésének elmulasztása a kérelem elbírálásának nem akadálya.²⁷

Ha az adózó a NAV illetékbevételei számlájára a jogszabályban meghatározottnál nagyobb illetéket fizetett meg, akkor, feltéve, hogy a NAV-nál nincs nyilvántartott tartozása, és bevallási kötelezettségeinek is eleget tett, igényelheti a **túlfizetés visszatérítését** ²⁸.

Az ügyben eljáró ügyintéző a hozzá került iratot abból a szempontból is köteles megvizsgálni, hogy az iraton az illetéket szabályszerű időben, módon, vagy mértékben rótták-e le. Ha az adózó a közigazgatási hatósági eljárási illeték összegét **az Itv. rendelkezéseivel ellentétesen a kérelmén illetékbélyeggel róttá le**, a személyesen megjelenő adózótól a kérelem átvételét nem lehet megtagadni. A személyesen megjelenő adózó figyelmét azonban fel kell hívni arra, hogy az eljárási illeték összegét a NAV illetékbevételei számlájára haladéktalanul meg kell fizetnie, vagy kérheti az eljárási illeték összegének átvezetését is.

9. Közteherfizetés (illeték, igazgatási szolgáltatási díj) alóli mentesség az adóigazgatási eljárásokban

Nem kell illetéket vagy díjat fizetni az alábbi **adóügyi eljárásokban**:

- az adózó adószámlájának egyenlegéről készített NAV-értesítés tárgyában hozott határozat elleni jogorvoslati eljárás;
- az adóhatósági igazolások kiállítása;
- a megbízható adózó automatikus fizetési könnyítésének engedélyezése.²⁹

További közteherfizetés alóli mentes eljárások:

- a nyilvántartott adatokban bekövetkezett változások jogszabályi előíráson alapuló, kötelező bejelentése;³⁰

²⁶ Itv. 82. § (1) bekezdése, Art. 220. § (1) bekezdése.

²⁷ Air. 46. § (2) bekezdése.

²⁸ Az Art. 74. §-a alapján – a túlfizetésre vonatkozó szabályok szerint.

²⁹ Itv. 2. melléklet VI. pont.

³⁰ Itv. 2. melléklet IX. 1. pont.

- a közérdekű bejelentés, javaslat és a panasz elbírálására irányuló eljárás;³¹
- a költségmentesség engedélyezése iránti eljárás, valamint a költségmentesség feltételei fennállásának igazolásához kiállított irat;³²
- a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvény szerinti pénzügyőri intézkedéssel vagy kényszerítő eszköz alkalmazásával szemben benyújtott panasz és fellebbezés;³³
- a 18. életévét be nem töltött személy által kezdeményezett eljárás;³⁴
- az adóbevallás másolatának kiállítása;³⁵
- az eltulajdonított okmányok pótlása.³⁶

Az illeték megállapításakor figyelemmel kell lenni arra is, hogy az adózó **élvez-e személyes illetékmentességet**³⁷. Személyes illetékmentesség esetén ugyanis eljárási illetéket lerovatni, illetve megfizettetni nem lehet. A személyes illetékmentességre jogosultak körét az Itv. 5. § (1) bekezdése határozza meg.

10. Költségmentesség az adóigazgatási eljárásokban³⁸

A NAV **költségmentességet** engedélyezhet annak a természetes személynek, aki kereseti, jövedelmi és vagyoni viszonyai miatt az eljárási költséget vagy egy részét nem képes viselni. A költségmentesség **az eljárási költség előlegezése és viselése alóli teljes vagy részleges mentességet jelent.**

A költségmentesség a kérelem előterjesztésétől az eljárás egész tartamára és a végrehajtási eljárásra is kiterjed. **A NAV előlegezi** az adózó első alkalommal előterjesztett, költségmentesség iránti kérelmének benyújtásától az arról szóló döntés véglegessé válásáig terjedő időszakban felmerült, az adózót terhelő eljárási költséget.

Törvény, kormányrendelet vagy önkormányzati rendelet is meghatározhat olyan ügyfajtát, amelyben az ügyfelet költségmentesség illeti meg.

Teljes költségmentességet engedélyezhet a NAV:

- Ha az adózó és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók egy főre jutó havi **nettó jövedelme (nyugdíja) nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét,** és

³¹ Itv. 2. melléklet XIII. 4. pont.

³² Itv. 2. melléklet XIII. 1-2. pont.

³³ Itv. 2. melléklet XIII. 11. pont.

³⁴ Itv. 2. melléklet XIII. 22. pont.

³⁵ Itv. 2. melléklet X. 1. pont.

³⁶ Itv. 2. melléklet IX. 11. pont.

³⁷ Itv. 5. §.

³⁸ Air. 135. § és a 469/2017. (XII. 28.) Korm. rendelet az eljárási költségekről, az iratbetekintéssel összefüggő költségterítésről, a költségek megfizetéséről, valamint a költségmentességről.

- az adózó ingatlantulajdonnal egyáltalán nem, vagy kizárólag a lakhelyeül szolgáló ingatlan tulajdonával rendelkezik.
- Ilyen kérelmek esetén, legfeljebb egy ingatlan tekintetében, a NAV-nak figyelmen kívül kell hagynia a kétfélmillió forint becsült forgalmi értéket meg nem haladó tulajdoni részesedést.
- Jövedelmi és vagyoni helyzetének vizsgálata nélkül **annak az adózónak**, aki a kérelem benyújtásakor
 - aktív korúak ellátására jogosult, időskorúak járadékában, ápolási díjban, vakok személyi járadékában, fogyatékosági támogatásban részesül, valamint, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeket nevel vagy saját jogán rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
 - pénzellátásban részesülő hadigondozott és nemzeti gondozott,
 - hajléktalan vagy
 - menekült, menedékes, illetve
 - menekültkénti vagy oltalmazottkénti elismerését kérő vagy menedékeskénti elismerését kérő személy számára biztosított ellátásra és támogatásra jogosult.

A részleges költségmentesség az ügyfelet egy eljárás költségfajta vagy az eljárás költség meghatározott százalékának viselése alól mentesíti.

Részleges költségmentességet akkor engedélyezhet a NAV, ha

- az adózó és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozók egy főre jutó **havi nettó jövedelme (nyugdíja) nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 150 százalékát**, és
- az adózó **ingatlantulajdonnal egyáltalán nem**, vagy kizárólag a **lakhelyeül szolgáló** ingatlantulajdonnal rendelkezik.

Ilyen kérelmek esetén, legfeljebb egy ingatlan tekintetében, a NAV-nak figyelmen kívül kell hagynia a hárommillió forint becsült forgalmi értéket meg nem haladó tulajdoni részesedést.

Különös méltánylást érdemlő esetben, különösen, ha az ügyfél és az általa eltartott személyek létfenntartása veszélyeztetett

- a teljes költségmentesség feltételeinek hiányában, de a részleges költségmentesség feltételeinek fennállása esetén **teljes költségmentesség**;
- a részleges költségmentesség feltételeinek hiányában is **részleges költségmentesség**

engedélyezhető.

A költségmentességre irányuló kérelem benyújtásakor **igazolni kell azokat a körülményeket**, amelyek az ügyfél és a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó vagyoni és jövedelmi

helyzetének megítéléséhez szükségesek. A kérelemben nyilatkozni kell arról is, ha az ügyfél, a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó nem áll munkavégzésre irányuló jogviszonyban és nem részesül nyugellátásban, valamint egyéb jövedelme sincs.

Az ügyfél a kérelemben további olyan körülményeket tárhat fel, amelyek alapján a NAV öt különös méltánylást érdemlő esetben költségmentességben részesítheti. **Az eljárási költség előlegezése és viselése alóli költségmentesség** akkor is engedélyezhető, ha az ennek alapjául szolgáló feltételek az eljárás folyamán következnek be. A költségmentesség alapjául szolgáló feltételek megváltozása esetén a **költségmentesség módosítható vagy vissza is vonható**.

Az ügyfél a költségmentesség alapjául szolgáló feltételek megváltozását a változás bekövetkezésétől számított öt napon belül köteles a NAV-nak bejelenteni.

Ha az ügyfél

- a feltételek megváltozására vonatkozó **bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget,** vagy
- a költségmentesség engedélyezésére irányuló kérelemben **valótlan adatokat szolgáltat,**

a NAV a költségmentességet engedélyező **végzés módosításával vagy visszavonásával** egyidejűleg dönt az eljárási költség előlegezéséről és viseléséről.

A NAV az ügyfelet a költségmentességet engedélyező végzésében tájékoztatja a bejelentés elmulasztásának és a valótlan adatszolgáltatás következményeiről. Valótlan adatszolgáltatás esetén az ügyfél **igazolási kérelmet** terjeszthet elő, melyben igazolhatja, hogy a valótlan adatok szolgáltatására önhibáján kívül eső okból került sor.

A **költségmentesség** biztosítása esetén annak hatálya általában a kérelem előterjesztésétől kezdődően **kiterjed az egész eljárásra**, így az első és a másodfokú adóigazgatási eljárásra, valamint a végrehajtási eljárásra is.

Részleges költségmentesség engedélyezése esetén az adózó az erre vonatkozó végzésben meghatározott körben és mértékben mentesül a költségek viselése alól.

A felügyeleti intézkedés iránti kérelem **rendkívüli jogorvoslatnak** minősül, ezért az adózónak a költségmentességet újból kell kérelmeznie, legfeljebb – attól függően, hogy időben milyen friss adatok állnak a NAV rendelkezésére – mentesülhet egyes adatok igazolása alól.

A költségmentesség iránti kérelem elutasításáról, vagyis visszavonásról vagy módosításról szóló végzés ellen **önálló fellebbezésnek** van helye. A költségmentesség engedélyezése iránti eljárás a költségmentesség iránti kérelmet és a feltételek fennállásának igazolásához szükséges iratok kiállítását is ideértve, **tárgyánál fogva illetékmentes**³⁹.

³⁹ Az Itv. 33. § (2) bekezdésének 22. pontja alapján.

11. Az adóigazgatási jogorvoslati eljárások illetékének visszatérítése

Az előre megfizetett jogorvoslati eljárási illetéket az adózónak akkor kell visszatéríteni,

- ha a **kifogásolt döntés vagy intézkedés** az adózó hátrányára részben vagy egészben **jogszabálysértőnek bizonyult**,⁴⁰ és
- ha a megváltoztatott vagy megsemmisített döntés, vagy intézkedés úgy sértett anyagi vagy eljárásjogi szabályt, hogy a jogszabálysértő adóigazgatási döntés, intézkedés **összességében hátrányosabb az adózóra nézve**.

A jogorvoslati eljárásban lerótt illeték visszatérítése e **két, egyidejűleg meglévő feltétel esetén** lehetséges.

A NAV az adózó kérelme nélkül is, a jogorvoslati eljárás során hozott döntésében **hivatalból intézkedik** az előre megfizetett illeték visszatérítése iránt.

A jogorvoslati eljárásban lerótt illeték visszatérítésének akkor nincs helye, ha a kifogásolt határozat módosítására, visszavonására **nem jogszabálysértés miatt**, hanem egyéb okból kerül sor.

Ha az első fokú határozatban alapul vett, úgynevezett határozati tényállás alapján megalapozottnak tűnik a döntés, de a határozati tényállás eltér a valóságos történeti tényállástól (például az adózó fellebbezésében olyan új tényeket tárt fel, melyről az első fokú adóhatóság nem tudott, de a határozathozatalnál, figyelembe kellett volna vennie) az alaphatározat jogszabálysértőnek minősül és **rendelkezni kell a lerótt illeték visszatérítéséről**.

Vissza kell téríteni az illetéket, ha az adózó az adóhiányra vonatkozó megállapításokat és a mulasztási bírság kilátásba helyezését, illetve a számviteli rend helyreállítására való kötelezést is megfellebbezi, és a jogorvoslat során **csak az utóbbiakat** és nem az összecszerűséget érinti a határozat megváltoztatása.

Az elsőfokú adóhatóság az adózó fellebbezésének benyújtását követően, annak megfelelően **saját hatáskörben módosíthatja, visszavonhatja** jogsértő határozatát, végzését⁴¹. Ha az elsőfokú adóhatóság a fellebbezés felterjesztése előtt észleli, hogy a döntése az adózó hátrányára jogszabálysértő, akkor a jogsértést orvosló döntésében a lerótt illeték visszatérítéséről is intézkednie kell. Ha az adózó a felterjesztés előtt visszavonja a fellebbezését, nincs helye a megfizetett illeték visszatérítésének.

Ha a felügyeleti intézkedés során olyan jogszabálysértést állapítanak meg, melyet már a fellebbezés elbírálásakor figyelembe kellett volna venni, nem csak a felügyeleti eljárási illeték,

⁴⁰ Itv. 32. § (1) bekezdése.

⁴¹ Az Air. 120. §-ában meghatározott feltételekkel.

de a fellebbezés során lerótt **jogorvoslati illeték visszatérítéséről is rendelkezni kell**, a jogorvoslati eljárásban irányadó feltételekkel.

Ha a lerótt illeték visszatéríthető, erről **hivatalból kell intézkedni** és a jogorvoslati eljárást lezáró, vagy arra tekintettel hozott határozatban,⁴² meg kell jelölni az adózó által ténylegesen lerótt és a visszatérítendő illeték összegét is.

A NAV illetékbeszedési számlájára megfizetett jogorvoslati eljárás illetékének visszatérítéséről az **alapügyben eljáró elsőfokú adóhatóság intézkedik.**⁴³

A visszatérítésre rendelkezésre álló **határidő** a határozat véglegessé válásának napját követő **30. nap.**

Ha az adózónak a NAV-nál nyilvántartott adótartozása, illetve egyéb adók módjára behajtandó köztartozása van, akkor a NAV a visszatérítendő illeték összegét **a tartozás erejéig visszatárhathatja.** Ezzel a tartozás megfizetettnek minősül.⁴⁴ A felszámolás alatt álló adózóknál a visszatartás helyett beszámításnak van helye.⁴⁵

Ha a NAV illetékbevételei számlájára megfizetett illetéket visszatérítik, akkor a pénzforgalmi számla nyitására kötelezett adózónak csak a **belföldi pénzforgalmi számlájára történhet az utalás**, míg a pénzforgalmi számlával nem rendelkező adózónak **postán, illetve bankszámlára teljesíthető a visszatérítés.**⁴⁶

Az illetékbélyeggel lerótt illeték visszatérítésekor a határozat adózó lakóhelye, székhelye szerint illetékes NAV-igazgatósághoz továbbításáról az első fokú adóhatóság gondoskodik.

Ha az adózó a jogorvoslati illetéket nem fizette meg, és emiatt a NAV mulasztási bírságot szabott ki, majd a jogorvoslati illetéket az adózónak az Itv. alapján utóbb vissza kellett téríteni, illetve a jogorvoslati illeték visszatérítésének lett volna helye, akkor **a kiszabott mulasztási bírságot is törölni kell.**

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁴² Itv. 32. § (2) bekezdése.

⁴³ Itv. 32. § (3) bekezdése.

⁴⁴ Art. 76. § (2) bekezdése.

⁴⁵ A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény 36. § (1) bekezdése és 38. § (1)-(3) bekezdése alapján.

⁴⁶ Art. 66. § (3) bekezdése.